

СХІД УКРАЇНИ: КОНФЛІКТ І ЛЮДИ ЛІТНЬОГО ВІКУ

Січень 2019 року

ЯК КОНФЛІКТ ВПЛИНУВ НА ЛЮДЕЙ ЛІТНЬОГО ВІКУ, І ЯКІ ЗМІНИ ПРОЦЕДУР І В ПОЛІТИЦІ МОЖУТЬ ДОПОМОГТИ ЗАДОВОЛЬНИТИ ЇХ ПОТРЕБИ

ОСНОВНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Уряду України

- **Враховувати вікові особливості та потреби** при розробленні та реалізації державних програм і створювати з іншими партнерами механізми звернення за допомогою;
- **Сприяти в забезпеченні доступу літніх людей до послуг, особливо медичних**, шляхом покращення перевезень громадським транспортом і стратегічної реорганізації мереж надання послуг;
- **Підтримувати стабільні рішення** для послуг, від яких залежать люди літнього віку на охоплених конфліктом територіях, зокрема, пошук шляхів для забезпечення того, щоб медичні та соціальні працівники були навчені та працювали там, де це необхідно;
- **Забезпечити доступ до ліків, що рятують життя**, шляхом розширення існуючих державних програм та запровадження додаткових програм як на національному, так і на місцевому рівнях.

Донорам:

- **Забезпечувати, щоб в їхніх стратегіях**, у тому числі стратегіях щодо невідкладної допомоги, **пріділялась належна увага літнім людям.**

Гуманітарним організаціям:

- **Спростити процедури для людей літнього віку для одержання допомоги**, а саме скоротити перелік вимог щодо подання документів;
- **Залучити літніх людей до участі в процесі надання гуманітарної допомоги** з метою посилення загальної стійкості громад.

КЛЮЧОВА ІНФОРМАЦІЯ

900 000, або 30% людей, що потребують гуманітарної допомоги в охопленому конфліктом регіоні, мають вік більше 60 років – **це найбільше**

54% людей віком 60 років та більше потребують **продовольчої допомоги**

70% та 87% літніх людей у Донецькій та Луганській областях відповідно страждають, **як мінімум, на одну хронічну хворобу** та потребують тривалого лікування

Вікторія та Рудольф

Вікторія (76 років) та її чоловік Рудольф (78 років) провели багато ночей в коморі. У далекому минулому, коли вони будували будинок своєї мрії в селі Водяне, їм навіть на думку не спадало, що колись ця темна кімната без вікон стане для них укриттям. *«Так, це було вночі. Ми живемо прямо поряд з аеропортом. Снаряди застарілі, тому літали, як птахи. Один з них влучив у фундамент будинку нашого сусіда, але не вибухнув, він просто застряг там»,* – пригадує Вікторія перший раз, коли зіткнулася із справжніми бойовими діями.

У лютому 2015 р. господарські споруди зазнали прямого влучення, від якого утворилася ударна вибухова хвиля, що пошкодила будинок. *«То була жаклива ніч, і таких ночей було багато за останні три роки».*

«Упродовж дня ми зазвичай не боялися, але іноді були змушені ховатися в підвалі», – говорить вона і додає: *«Зранку ми нікуди не ходили, тому що це було небезпечно, але ми мали виходити, щоб знайти їжу».* Село Водяне розташоване приблизно в 9 км на північний захід від Донецького аеропорту та залишається гарячою точкою на лінії фронту.

МОЛОДЬ ВІД'ІЗДЖАЄ, ЛІТНІ ЛЮДИ ЗАЛИШАЮТЬСЯ: БЛИЗЬКО ОДНІЄЙ ТРЕТЬОЇ НАСЕЛЕННЯ ОХОПЛЕНИХ КОНФЛІКТОМ ТЕРИТОРІЙ – ЦЕ ЛІТНІ ЛЮДИ

Оскільки конфлікт на сході України ось-ось перетне позначку п'ятого року своєї тривалості, в ньому зберігається своя особливість: високий відсоток літніх людей, які постраждали від конфлікту. Колись це був високо розвинутий промисловий регіон, показники розвитку якого перевищували середньонаціональні показники, а тепер на більшості світлин з охопленого конфліктом регіону зображені літні жінки та чоловіки, які ходять по воду до віддалених пунктів водопостачання; які намагаються перетнути контрольно-пропускний пункт «Станиця Луганська»; чи які знову стоять у черзі у відділенні банку, сподіваючись одержати свою мізерну пенсію. Як повідомляється у звіті Кластеру з продовольчої безпеки та засобів до існування «Аналіз тенденції змін: продовольча безпека та соціально-економічна ситуація» ([“Trend Analysis: Food Security & Socio-Economic Situation”](#)) за березень 2018 р., з 2015 по 2017 рік кількість літніх людей у віці понад 65 років збільшилася на 8% у Донецькій області та на 11% у Луганській області. У світовому масштабі люди у віці 60 років та більше складають 13% населення та 23% на всій території України. Згідно з результатами аналізу регіону, проведеному у липні 2017 року організацією «REACH» ([REACH July 2017 Area Based Assessment \(ABA\)](#)), у 5-кілометровій зоні вздовж Лінії зіткнення лише на підконтрольній уряду території **такі люди складають 31% населення.**

У той час як багато молоді виїхало в пошуках економічних перспектив на неохоплені конфліктом території, літні люди, більшість з яких не мають можливостей проживати в інших місцях, були покинуті. Згідно з результатами аналізу про напрями гуманітарної допомоги, проведеному у вересні 2017 р. організацією «REACH» ([September 2017 Analysis on Humanitarian Trends](#)), «територія вздовж Лінії зіткнення має населення з низьким відсотком дітей та молоді та високий відсоток жителів у віці понад 60 років, особливо літніх жінок. Ймовірно, що тенденція до старіння населення є результатом переїзду працездатних жителів до більш економічно активних регіонів, оскільки дестабілізація на ринку зменшила можливості працевлаштування на територіях, найбільш уражених конфліктом».

Літні люди є особливою соціально незахищеною групою населення. Як зазначено в Огляді потреб у гуманітарній допомозі за 2018 р., складеному Офісом ООН з координації гуманітарних питань ([2018 Humanitarian Needs Overview](#)), майже **30% осіб, які потребують допомоги в Україні – це літні люди.** Півмільйона з них живуть на непідконтрольних уряду територіях (НПУТ), де виплати пенсій та виплати з соціального забезпечення були призупинені Урядом України у 2017 р., а продовольча нестабільність уразила більше однієї четвертої загального числа населення. 200 000 осіб живуть у 10-кілометровій зоні з обох боків від Лінії зіткнення в умовах постійної небезпеки, оскільки кожного дня фіксуються близько 40 випадків, пов'язаних з бойовими діями, в умовах недостатньої кількості транспортних засобів і труднощів в одержанні державних послуг, у тому числі медичних. Ще 300 000 осіб живуть в інших частинах України. Незалежно від того, де вони живуть, майже всім літнім людям, які постраждали від конфлікту, не залишилося нічого іншого, як справлятися з нестачею економічних ресурсів, низьким розміром пенсій (за наявності), обмеженістю доступу до базових послуг, наприклад, медичних, та нестачею належних засобів, необхідних, щоб пережити сувору українську зиму. Більшість з них роз'єднані з родичами та друзями, що посилює психологічний стрес через конфлікт та бойові дії, що продовжуються.

Незважаючи на високий рівень соціальної незахищеності, **певним потребам літніх людей не приділялося цілеспрямованої уваги.** У той час, як державні програми, діяльність з надання гуманітарної допомоги, оперативні заходи з покращення життя людей – все це разом повинно сприяти задоволенню потреб найбільш незахищених категорій населення, але здається, що надто часто про літніх людей на сході України забувають, незважаючи на їхню постійну присутність як відмінну рису цього конфлікту.

Олег

Олегу 77 років. Він живе з дружиною у селищі Ниркове Попаснянського району Луганської області – одному з населених пунктів на лінії фронту, де ведуться особливо інтенсивні бойові дії. Їхня молодша дочка померла, а старша переїхала працювати до іншої країни, Олег та його дружина залишилися самі. Їхнє здоров'я та здатність пересуватися погіршуються, їхній дохід, що залежить від пенсії, є недостатнім, а необхідність у медичній допомозі підвищується. Однак висока вартість і низька якість медичних послуг не дає їм можливості задовольнити свої потреби. *«В мене хворі ноги. Не так давно я впав, і моя тазова кістка тріснула. Шість місяців я проходив лікування в лікарні, але ходити нормально я більше не можу ... Моя дружина у ще гіршому стані. Вона перенесла ампутацію однієї ноги. Нам необхідна медична допомога. В молодості я ніколи не думав, що буду таким у старості. Ми посміхаємося, ніби все добре, але все навпаки. Та коли ми ідемо до лікарні, то витрачаємо всю нашу пенсію на ліки. Я хочу жити, щоб побачити свою внучку та правнучку».*

ПОВСЯКДЕННА РЕАЛЬНІСТЬ ЛІТНІХ ЛЮДЕЙ: НИЗЬКИЙ РОЗМІР ПЕНСІЙ АБО ЇХ ВІДСУТНІСТЬ, ОБМЕЖЕНИЙ ДОСТУП ДО ПОСЛУГ, НИЗЬКИЙ РІВЕНЬ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА НЕДОСТАТНЯ КІЛЬКІСТЬ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ – ЦЕ ЩЕ БІЛЬШЕ СТАВИТЬ ПІД ЗАГРОЗУ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ

Літні люди особливо страждають від зовнішніх потрясінь, таких як конфлікт, небезпека та економічна криза, - все це сприяє зростанню їхньої уразливості. Це особливо стосується такої країни, як Україна, рівень ВВП якої на душу населення є другим найнижчим в Європі, і якість надання послуг в якій часто є неналежною. Як наслідок, за чотири роки конфлікту соціальна незахищеність літніх людей продовжувала зростати, у той час як було вжито недостатньо дій, спрямованих на вирішення як гуманітарних, так і структурних проблем.

1. ОБМЕЖЕНИЙ ДОСТУП ДО СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Внаслідок конфлікту відбувся серйозний збій в наданні послуг на Донбасі, зокрема тих, що колись надавалися централізовано в обласних центрах м. Луганськ та м. Донецьк, які зараз знаходяться на НПУТ.

А) ДОСТУП ДО МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Люди літнього віку – серед найбільш уразливих груп населення на охоплених конфліктом територіях на сході України. 1,6 мільйона людей з тих, що проживають на сході України, є літніми людьми, які страждають, як мінімум, від однієї хронічної хвороби та потребують життєзберігаючої допомоги і вкрай важливих медичних послуг. Багатьом літнім людям важко пересуватися самостійно, в той час як у багатьох районах немає закладів охорони здоров'я на доступній відстані для отримання загальних медичних послуг та вчасної невідкладної допомоги. Для населення з вже існуючими хронічними хворобами хід лікування було перервано, оскільки найближчі пункти надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги тепер знаходяться на НПУТ, залишивши таких людей без доступу до вкрай важливого лікування та ліків. Як повідомляє організація «Лікарі світу» (Médicos del Mundo (MdM)), часто такі хворі не намагаються одержати медичні послуги на ПУТ, займаючись самолікуванням або зовсім припиняють вживати прописані ліки, що може призвести до серйозних ускладнень, особливо у разі наявності діабету, раку або серйозних психічних розладів.

Залишається актуальною потреба в посиленому веденні хворих та психологічній підтримці, в тому, щоб таких людей направляли в нові пункти надання медичної допомоги, доступні на ПУТ.

Незважаючи на такі потреби, можливості закладів, що постраждали внаслідок відокремлення від НПУТ та внаслідок бойових дій, обмежені. Як зазначається в Огляді гуманітарних потреб за 2018 рік, складеному Офісом ООН з координації гуманітарних питань ([2018 Humanitarian Needs Overview](#)), у 5-кілометровій зоні від Лінії зіткнення до **66% закладів охорони здоров'я були пошкоджені через конфлікт, причому 48% з них все ще потребують капітального ремонту**. На додаток до пошкодження закладів охорони здоров'я бракує спеціалізованого медичного персоналу. Також у декількох населених пунктах обмежений доступ до аптек.

Літні люди часто є соціально ізольованими та також потребують психологічної підтримки. Повідомляється, що 33% з них у ПУТ страждають від важкого психологічного стресу.

ЛЮДИ ЛІТНЬОГО ВІКУ З ІНВАЛІД-НІСТЮ ТА КОНТРОЛЬНО-ПРОПУСК-НІ ПУНКТИ

Багато людей літнього віку не можуть вільно пересуватися самостійно. Відповідно до оцінки потреб, проведеної організацією «HelpAge International» на охоплених конфліктом територіях (червень – липень 2017 р.), з опитаних літніх людей 11% мають групу інвалідності, 72% повідомили, що не можуть самостійно пересуватися поза межами будинку/на вулиці, та **20% (одна з п'яти осіб) є немобільними.**

Це становить серйозну перешкоду для одержання послуг у цілому, і, особливо, коли потрібно перетнути Лінію зіткнення через п'ять існуючих контрольно-пропускних пунктів (КПП).

Контрольно-пропускний пункт «Станція Луганська» є лише пішохідним: люди мають йти пішки більше одного км, крім цього, дерев'яний міст є небезпечним— особливо в зимову пору—для літніх людей, яким необхідно його перейти.

Крім цього, через обмежений графік роботи контрольно-пропускних пунктів у людей іноді немає іншого вибору, як йти пішки від 2 до 5 км, щоб дістатися найближчої зупинки транспорту, що є нерезальним у разі обмеженої мобільності.

Через брак належних послуг громадського транспорту одержання інших вкрай важливих послуг, таких як реєстрація як внутрішньо переміщеної особи (ВПО) (необхідна для одержання пенсій та соціальних виплат), стає проблематичним для літніх людей, які часто живуть у віддалених, сільських або фронтових місцевостях і мають дістатися Департаменту соціального захисту населення (ДСЗН), який розташований в іншому місті/селищі, для одержання довідки ВПО.

У цілях скорочення пішої відстані до транспортної зупинки більшість жителів йдуть пішки через поля, таким чином ризикуючи наступити на міни або нерозірвані боєприпаси.

2. НЕСТАЧА ЕКОНОМІЧНИХ РЕСУРСІВ

Люди в Україні, особливо на охоплених конфліктом територіях, перебувають в умовах значного послаблення їхньої економічної безпеки, коли споживчі ціни зросли в два рази лише за період з 2014 по 2016 рр. Люди літнього віку, які в основному живуть на мізерні пенсії, – серед тих, що страждають найбільше.

Однак пенсійна реформа, що стартувала у жовтні 2017 р., сприяла покращенню економічної ситуації людей літнього віку. Відповідно до «Аналізу тенденції змін: продовольча безпека та соціально-економічна ситуація» ([Trend Analysis: Food Security & Socio-Economic Situation](#)) від 2018 р., пенсійна реформа покращила рівні споживання продуктів харчування людьми літнього віку. В той час як **18% з них продовжують жити в умовах продовольчої нестабільності у ПУТ**, домогосподарства, які очолюють літні люди, більше не є найбільш вразливими.

А) ПРИПИНЕННЯ ВИПЛАТ З СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПЕНСІЙ ДЛЯ НЕЗАРЕЄСТРОВАНИХ ВПО

З 2017 р., відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 637, пенсіонери з НПУТ повинні бути зареєстровані як внутрішньо переміщені особи (ВПО), щоб мати право на одержання пенсії. Ця вимога носить характер вкрай політизованої дискримінації стосовно тих осіб, які, з різних причин, або все ще живуть на НПУТ —і, як наслідок, не можуть одержувати пенсії, на які вони заробляли все своє життя, — або переїхали в іншу частину України, але не зареєструвалися як ВПО. Багато хто вирішує здійснити тривалу поїздку, щоб перетнути Лінію зіткнення, таким чином наражаючи себе на ризик, просто

Крім того, внаслідок напруженості від зростаючого стресу, пов'язаного з артобстрілами, та недостатнього задоволення базових потреб, у населення, яке проживає на лінії розмежування, швидко з'являються хронічні захворювання, причому з обмеженою можливістю вчасного виявлення через відсутність діагностичного устаткування, інтенсивної терапії та ліків, які недоступні внаслідок як транспортних обмежень, так і з економічних причин.

В) БРАК НАЛЕЖНИХ ПОСЛУГ З ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКИМ ТРАНСПОРТОМ

Навіть коли доступні заклади охорони здоров'я та інших соціальних послуг, літні люди стикаються з ще однією перешкодою – це недостатня кількість громадського транспорту. У той час як 54% населення в 5-кілометровій зоні на ПУТ від Лінії зіткнення користуються громадським транспортом, як зазначено в результатах аналізу регіону, проведеного організацією «REACH» ([REACH ABA](#)) у липні 2017 р., рівень перевезення громадським транспортом є вкрай неналежним. Особливо це актуально для людей, які колись перетинали Лінію зіткнення (де офіційний громадський транспорт не був повністю відновлений, і де теперішня альтернатива йому – це приватні перевезення, які недоступні для людей з обмеженими коштами), і в селах, де перевезення, яке колись здійснювалося для сполучення з містами, що тепер знаходяться на НПУТ, припинене.

Транспортна інфраструктура також була серйозно пошкоджена внаслідок конфлікту, зробивши поїздки більш тривалими та небезпечними: згідно з «Оцінкою відновлення та будівництва миру» за підтримки ООН та Світового банку ([Recovery and Peacebuilding Assessment by the United Nations and World Bank](#)), проведеною у березні 2015 р., загальна шкода, завдана транспортній інфраструктурі, становить 352 мільйони дол. США.

Декілька невеликих населених пунктів вздовж Лінії зіткнення, де переважно живуть люди літнього віку, особливо страждають від недостатнього сполучення з транспортними мережами. Як наслідок, щоб одержати медичні та соціальні послуги або зняти кошти з рахунку, багато хто з таких мешканців має сплатити значні суми за перевезення — у той час як більшість з них живуть на мінімальній пенсії.

щоб мати змогу заявити про своє право. Регулярні дослідження, які проводить Фонд «Право на захист» ([surveys by Right to Protection](#)) дійсно підтверджують, що головними причинами перетину Лінії зіткнення респондентами у віці 65 та більше років було вирішення питань, пов'язаних з документами та одержанням доступу до коштів, підкреслюючи, що головною причиною, яка змусила їх перетнути Лінію зіткнення, стала потреба доступу до пенсійних виплат.

Це особливо викликає занепокоєння, оскільки люди на сході України є вкрай залежними від виплат з соціального забезпечення (53% домогосподарств на ПУТ Донбасу та 33% — на НПУТ). Багато хто з внутрішньо переміщених осіб, які залежать від державного фінансового забезпечення як основного джерела свого доходу, будуть змушені повернутися на НПУТ або небезпечні території, якщо соціальні виплати не будуть відновлені.

В) НЕДОСТАТНЯ ПІДГОТОВКА ДО ЗИМОВОГО ПЕРІОДУ

Взимку в Україні середній показник температури з листопада до березня опускається нижче нуля, причому граничне значення сягає -20°C , а більшість літніх людей не можуть забезпечити себе паливом або вугіллям. Платежі в зимову пору за паливо становлять 5 200 гривень (приблизно 150 євро) – це майже тримісячна середня пенсія у 1 900 гривень (57 євро) на місяць. Оскільки немає можливості оплатити паливо, деякі з літніх людей вдаються до більш дешевого, але потенційно небезпечного способу — збирання деревини в лісі. Така діяльність, хоча й в обмеженій кількості (лише до 15% домогосподарств у сільській місцевості використовують деревину як паливо для обігрівання), становить загрозу їхньому життю, оскільки територія на сході України надзвичайно замінована: до 62% домогосподарств, розташованих у 5-кілометровій зоні від Лінії зіткнення на ПУТ, повідомили про те, що бачили міни та нерозірвані боєприпаси поряд зі своїми будинками. Така діяльність також наражає їх на можливість бути оштрафованими за здійснення діяльності, яка є протизаконною згідно до законодавства України.

3. ВІДСУТНІСТЬ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ

Внаслідок надзвичайного характеру, який має воєнний конфлікт, звичайні канали передачі інформації та зв'язку з населенням дестабілізовані. Чутки та відсутність достовірної та точної інформації є також істотним джерелом виникнення занепокоєння серед постраждалого населення, що сприяє збентеженню та виникненню почуття небезпеки. Одержання інформації з мережі Інтернет, можливо, не є достатнім для тих осіб, які не звикли або не мають доступу до мережі Інтернет чи мають поганий зір. Гарячими лініями важко користуватися людям з порушеннями слуху. Мають бути знайдені альтернативи, у тому числі, наприклад, тексти з великими літерами, а також підготовлений персонал для догляду за літніми людьми.

Забезпечення належного керівництва під час надзвичайних ситуацій завдяки прозорості, звітності та участі в інформуванні також допоможе покращити доступ до інформації.

4. ЖОРСТОКЕ ПОВЕДІННЯ З ЛІТНІМИ ЛЮДЬМИ ТА РИЗИК ЗАСТОСУВАННЯ НАСИЛЬСТВА

Незважаючи на те, що загалом вважається ганьбою повідомляти про такі випадки, а також через відсутність служб та через те, що можливість розголошення зупиняє постраждалих, які вижили, були виявлені випадки застосування домашнього насильства до літніх людей – так повідомляє організація «Лікарі світу» (Médicos del Mundo (MdM)). Економічні труднощі та вкрай стресові умови проживання в зоні конфлікту посилюють ймовірність застосування фізичного, економічного, психологічного та сексуального насильства до населення літнього віку.

5. АКТИВНІ ЧЛЕНИ ГРОМАД

Оперативні заходи, націлені на літніх людей, часто мають тенденцію випускати з уваги, що вони не є пасивними жертвами і тягарем для громад, в яких вони живуть. Навпаки — як повідомляє організація «Лікарі світу» (MdM), багато літніх людей, яким організація надає допомогу, стали, наприклад, опікунами онуків, чиї батьки залишили регіон з економічних причин.

Оскільки мають бути введені в дію ініціативи з забезпечення того, щоб потребам літніх людей приділялася увага як урядом, так і партнерами з гуманітарної допомоги та розвитку (і, що важливо, в умовах взаємного узгодження), також вкрай необхідним є те, щоб програмні зусилля були спрямовані на **створення стійкості та ресурсів літніх людей**. Доведено, що це покращує стан як фізичного, так і психічного здоров'я, а також сприяє розширенню соціальних мереж. Залучення літніх людей до участі в процесі надання допомоги у громадах є вкрай важливим для посилення стійкості громади в цілому.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Незважаючи на велику кількість та відсоток літніх людей серед населення, що постраждало внаслідок конфлікту, здається, що часто бракує уваги, зосередженої на цій найбільш уразливій групі людей, з боку осіб, які приймають рішення, а також гуманітарних організацій. З метою забезпечення задоволення потреб літніх людей і гарантії їх гідності мають бути вжиті заходи на всіх рівнях.

УРЯДУ УКРАЇНИ

- **Враховувати при розробці та реалізації державних програм вікові особливості та потреби** та розробляти механізми звернення за допомогою у цілях координації відповідних послуг, які надаються місцевими та міжнародними неурядовими організаціями та іншими партнерами.
- **Сприяти в забезпеченні доступу літніх людей до отримання послуг, особливо медичних, шляхом покращення перевезень громадським транспортом і стратегічної реорганізації мереж надання послуг.** Має бути надана підтримка оперативним заходам, які заохочують відвідання домівок. Громадський транспорт через Лінію зіткнення має бути відновлений.
- **Надавати інформацію доступним чином** з використанням засобів зв'язку, які доступні для всіх.
- **Розробляти системи, які допомагатимуть літнім членам громад відігравати активну роль** у процесах з відновлення і, таким чином, бути активними особами, які вижили, а не пасивними жертвами.
- **У терміновому порядку відмовитися від прив'язки виплат з соціального забезпечення та пенсійних виплат до реєстрації як ВПО** у цілях забезпечення того, щоб реалізовувалися права найбільш уразливих категорій населення, у тому числі літніх внутрішньо переміщених осіб. Внутрішньо переміщені особи мають ті самі права, що й інші громадяни України, і кожен повинен мати право вирішувати, чи реєструватися як ВПО, чи ні.

ІНШИМ ПАРТНЕРАМ

- **Донори мають включати в свої стратегії заходи, спрямовані на людей літнього віку**, і передбачати їхні потреби. Літні люди є найбільш соціально незахищеною категорією населення. Ті, хто живе вздовж Лінії зіткнення, все ще потребують невідкладної допомоги (їжею, одягом, медикаментами, паливом). Враховуючи це, мають проводитися програми з надання невідкладної допомоги.
- **Донори мають залучати літніх людей в програми із швидкого відновлення/розвитку.**
- **Гуманітарні організації мають спростити процедури, які мають пройти літні люди для одержання допомоги**, а саме, що стосується надання документів, одержання яких може бути проблематичним для літніх людей, які потребують допомоги.
- **Гуманітарні організації мають забезпечити залучення літніх людей до участі в процесі надання гуманітарної допомоги** у цілях посилення загальної стійкості громад.

Контактна інформація:

Камілла Коррадіні (Camilla Corradin), Експерт з питань адвокації Консорціуму «ACCESS», організація «Людина в біді» (People in Need)
Тел.: (+380) 730 711460, email: camilla.corradin@peopleinneed.cz

ACCESS
TO MULTISECTORAL HUMANITARIAN
ASSISTANCE PROJECT

Фінансується в рамках
цивільного захисту
та гуманітарної допомоги
Європейського Союзу

